

243216 - دۆلەت ئىگىدارچىلىقىدىكى ئىجتىمائىي كاپالەت سۇغۇرتىسىنىڭ ھۆكۈمى نېمە؟

سوئال

ھەممەيلەنگە مەلۇمكى، بەزى دۆلەتلەر شېركەتلەرنى ئىشچىلارغا سۇغۇرتا قىلىشقا مەجبۇرلايدۇ، شېركەت ھەر بىر ئىشچى ئۈچۈن مەلۇم مىقداردا پۇل تولەيدۇ. بۇ پۇللارغا ئىجتىمائىي كاپالەت ساندۇقى دەپ ئاتىلىدىغان ئورگان ئىگىدارچىلىق قىلىدۇ. بۇ ساندۇق دۆلەتكە تەۋە بولۇپ، ئىشچىلارنىڭ ساغلىق سۇغۇرتىسىغا ئېرىشىشى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ھەر ئايلىق مائاشىدىن مەلۇم مىقداردا تۇتۇپ قىلىپ مەزكۇر ساندۇققا قويىلىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا شېركەتتە 25 يىل ياكى 30 يىل ئىشلىگەنلەرگە دەم ئېلىشقا چىققاندا پېنسىيە پۇلى بېرىلىدۇ، سۇغۇرتىنىڭ بۇ تۈرلىرى ھالالمۇ ياكى ھاراممۇ؟، ئەگەر سۇغۇرتا قىلىش ياكى قىلماسلىق مېنىڭ ئىختىيارلىقىمدا بولسا، سۇغۇرتا قىلماسلىق شەرتى بىلەن ئايلىق مۇئاشىمنى ئۆستۈرۈشنى تەلەپ قىلسام بولامدۇ؟، بۇ مەسىلە توغرىسىدا يېزىلغان كىتاب ياكى تەتقىقاتلار بارمۇ؟. بۇ ھەقتە تەپسىلىي جاۋاب بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

ئىخچام جاۋاب

دۆلەت ئىگە بولۇپ باشقۇرىدىغان ئىجتىمائىي سۇغۇرتا دۇرۇس بولغان سۇغۇرتا بولۇپ، ئاساسەن ھەمكارلىق سۇغۇرتىسىغا ئوخشاپ كېتىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن ئىختىيارى بولسۇن ياكى مەجبۇرى بولسۇن بۇ سۇغۇرتىغا قاتناشسا ۋە بۇنىڭدىن مەنپەئەتلەنسە ھېچ گۇناھ بولمايدۇ. بۇ مەسىلە توغرىسىدا يەنىمۇ زىيادە مەلۇمات ھاسىل قىلىش ئۈچۈن: دوكتور ئەھمەد ئىبنى ھەمەد ئەلۋەننىڭ [#8220&#8221](#); ئەلئەھكام ئەتتەبئىيە لىئوقۇد ئەتتەئىمىن [#8221&#8221](#); ناملىق ئەسىرى، دوكتور ئەلى مۇھىيىدىن ئەلقۇرە داغىنىڭ [#8220&#8221](#); ئەتتەئىمىن ئەتتەكاپۇلىل ئىسلامى [#8221&#8221](#); ناملىق ئەسىرى، دوكتور سالىھ ئەلى ۋە دوكتور سەمىيە ئەلھەسەننىڭ: [#8220&#8221](#); مەئالىم ئەتتەئىمىن ئەلئىسلامى [#8221&#8221](#); ناملىق ئەسەرلىرىگە مۇراجىئەت قىلىنسۇن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن. ئىجتىمائىي كاپالەت سۇغۇرتىسى: بۇ تۈردىكى سۇغۇرتا دۆلەت ئىگىدارچىلىق قىلىدىغان، پايدىنى مەقسەت قىلماستىن باشقۇرىدىغان بولۇپ، بۇنىڭغا شېركەت ۋە دۆلەت كارخانىچىلار مەبلەغ سالىدۇ، بىكىتىلگەن شەرتلەر

ئەمەلىيەتلىك شەكىلدە شېركەت تۆلەمگە ئېرىشىدۇ.

بۇنىڭ شەكىللىرى كۆپ بولۇپ:

1-ئىجتىمائىي كاپالەت: ئىشچىلارنىڭ ئايلىق ئىش ھەققىدىن مەلۇم مىقداردا تۇتۇپ قىلىش بەدىلىگە، ئىشچىلار كېسەل ياكى مەيىپ بولۇپ قالسا، ئاجىزلىشىپ ياكى دەم ئېلىشقا چىقىش يېشىغا يەتسە ئۇلارغا تۆلەم بېرىشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

2- دەم ئېلىشقا چىقىش تۈزۈمى: ئىشچىلارنىڭ ئايلىق ئىش ھەققىدىن مەلۇم مىقداردا تۇتۇپ قىلىش بەدىلىگە، ئۇلار مەلۇم مۇددەت خىزمەت قىلغاندىن كېيىن ياكى مەلۇم ياش ئۆلچىمىگە يەتكەندىن كېيىن دۆلەت ئۇلارغا ئايلىق ئىش ھەققى بىكىتىپ بېرىدۇ.

3- سالامەتلىك سۇغۇرتىسى: ئىشچىلارنىڭ ئايلىق ئىش ھەققىدىن مەلۇم مىقداردا تۇتۇپ قىلىش بەدىلىگە ئىشچىلار كېسەل بولۇپ قالغاندا ئۇلارنى ھەقسىز داۋالاشقا دۆلەت ئىگە بولىدۇ.

4-ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسى: بەزى دۆلەتلەردە ئىشسىزلىق نىسبىتى ئىشىپ كەتكەنلىك سەۋەبىدىن ئىشچىلار مۇناسىپ خىزمەت تېپىپ بولغىچە ئۇلارغا مەلۇم مىقداردا ئايلىق بېرىدۇ. شۇنىڭدەك مەلۇم سەۋەبلەر تۈپەيلى ئۆلۈپ كەتكەنلەرنىڭ ئائىلىسىگە تۆلەم بېرىش ياكى خىزمەت جەريانىدا كېسەل بولغان ياكى زەخمىلەنگەنلەرگە تۆلەم بېرىشتىن ئىبارەتتۇر.

ئىجتىمائىي سۇغۇرتىسى: "ئىجتىمائىي كاپالەت قارشى بويىچە ھۈنەر-كەسپىگە تايىنىپ تۇرمۇش كۆچۈرىدىغان كىشىلەرنى بەزى خەتەرلەرگە ئۇچراپ، كېسەللىك، ياشانغانلىق ۋە ئىشسىزلىق سەۋەبىدىن كەسىپ قىلىشتىن ئاجىز كەلگەن ۋاقىتتا تۆلەم بېرىشتىن ئىبارەت بولۇپ، بۇ تۈردىكى سۇغۇرتا كۆپىنچە ئەھۋاللاردا ھۆكۈمەت تەرەپتىن مەجبۇرى شەكىلدە بولىدۇ. بۇنى ئىشچى، شېركەت ۋە ھۆكۈمەت ئورتاق ئۈستىگە ئالىدۇ. سۇغۇرتا قىلغۇچىغا بېرىدىغان تۆلەمنىڭ كۆپ قىسمى دائىم ھۆكۈمەت ئۈستىگە ئالىدۇ.

بۇ تۈردىكى سۇغۇرتا دۆلەتنىڭ ئومۇمىي سىياسىتىنىڭ نامايەندىسى ھېسابلىنىدۇ، دۆلەت بۇنىڭ پىراگراممىسىنى تۈزىدۇ ۋە دائىرىسىنى بەلگىلەيدۇ. جەمئىيەتتىكى تۈرلۈك تەبىقىلەرنىڭ مەنپەئەتگە كاپالەتلىك قىلىدۇ، جەمئىيەتنىڭ ئورنىنى يۇقىرى كۆتىرىدۇ، بەزى ۋاقىتتا ھۆكۈمەت تەرەپ سۇغۇرتا قىلغۇچى بولىدۇ.

بۇ تۈرنىڭ شەكىللىرى: دەم ئېلىش سۇغۇرتىسى، ئىجتىمائىي سۇغۇرتا، سالامەتلىك سۇغۇرتىسى قاتارلىقلاردىن ئىبارەتتۇر. ["ئۆلۈملەر ھەيئىتى تەتقىقاتى " 4-توم 45-بەتتىن ئېلىندى].

ئىككىنچى: دۆلەت ئىگە بولۇپ، باشقۇرۇپ تۇرغان سۇغۇرتىغا قاتناشسا ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ، بۇنىڭ يوللىرى:

1-ئىجتىمائىي سۇغۇرتىدىن ئۇنىڭغا قاتناشقانلارنىڭ ھەققىدىن پايدىلىنىش مەقسەت قىلىنمايدۇ، بەلكى ئۇنىڭ پايدىسى مۇشۇ تۈزۈم ئۆز ئىچىگە ئالغان ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە قايتىدۇ.

بۇ تىجارى سۇغۇرتىنىڭ ئەكسى بولۇپ، تىجارى سۇغۇرتىدا پەقەت پايدا-مەنپەئەت ئاساسى مەقسەت قىلىنىدۇ، ئۇنىڭدا پايدىغا ئېرىشىدىغانلار ئاساسەن سۇغۇرتا شېركىتىنىڭ ئەزالىرى بولىدۇ.

سۇغۇرتا توغرىسىدا ئۆلچاملار ھەيئىتى تەتقىقاتىدا مۇنداق بايان قىلىنغان: "ئىجتىمائىي سۇغۇرتا بىلەن يەككە سۇغۇرتىنىڭ ئارىسىدىكى پەرق، يەككە سۇغۇرتا بىلەن دۆلەتنىڭ ئالاقىسى يوق، پايدا-زىيانغا شەخسلەر ئىگە بولىدۇ".

ئىجتىمائىي سۇغۇرتادا، تىجارەت ئەمەس بەلكى ھەمكارلىق ئاساس قىلىنىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن مۇمكىن قەدەر ئۇنىڭ دۇرۇسلىقىغا شەك پەيدا قىلىدىغان ئىشلاردىن ساقلىنىش كېرەك.

يەككە سۇغۇرتىدا شەرتى يولىنىڭ غەيرىدىكى تىجارەت مەقسەت قىلىنىدۇ، ئۇنىڭ قۇرۇلمىلىرى جازانە، ئالدامچىلىق ۋە قىماردىن خالى بولمايدۇ. " [ئۆلچاملار ھەيئىتى تەتقىقاتى " 4 -توم 305-بەتتىن ئېلىندى].

دوكتۇر ئەلى ئەھمەد سالۇس مۇنداق دەيدۇ: "ئىجتىمائىي سۇغۇرتا: تىجارى سۇغۇرتا دائىرىسىگە كىرمەيدۇ، مەلۇم خەتەر چىقىپ قېلىش ئەندىشىسى بولمايدۇ، شۇنداقلا مەلۇم شەخسكە خاس بولغان سۇغۇرتا ئەمەس، بەلكى ئومۇمىي سۇغۇرتا بولۇپ، ئاساسى غايە پايدا ئېلىش ئەمەس بەلكى ئىھتىياجلىق كىشىلەرگە ياردەم بېرىش نىشان قىلىنىدۇ، بەزى ۋاقىتتا ئۇلارنىڭ سانى مىليونغا يېتىپ قالىدۇ، بۇ خۇددى، دۆلەتنىڭ ئۆز پۇخرالىرىدىن بولغان ئىشچى-خىزمەتچىلىرىگە سۇغۇرتا قىلىشىغا ئوخشايدۇ، بۇ دەم ئېلىش تۈزىمى ياكى مائاش تۈزىمى دېگەن ئاتالغۇ بىلەن بىلىنىدۇ، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئايلىق ئىش ھەققىدىن مەلۇم مىقداردا تۇتۇپ قالىدۇ، ئۇلار دەم ئېلىش يېشىغا يەتكەندە ياكى مەلۇم تۇرمۇش سەۋىيىسىگە يەتكەندە ھۆكۈمەت ئۇلارغا ئايلىق مائاش بېكىتىپ بېرىدۇ ياكى ئۇلارنىڭ تۇرمۇشىغا ئىقتىسادىي ياردەم بېرىدۇ، بۇ ئىجتىمائىي سۇغۇرتا ۋە سالامەتلىك سۇغۇرتىسى دەپ بىلىنىدۇ." [يېڭى دەۋىر پىقھى مەسلىھىتى ۋە ئىسلام ئىقتىسادى توپلانمىسى " ناملىق ئەسەر 372 -بەت].

2-ئىجتىمائىي سۇغۇرتا: دۆلەتنىڭ ئۆز پۇخرالىرىغا كۆڭۈل بۆلۈش، ئۇلار كېسەللىك، ياشانغانلىق ۋە خىزمەت قىلالماسلىقتەك ئەھۋال ئاستىدا ئۇلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىش زۆرۈر بولغان ئىشلاردىن ھېسابلىنىدۇ. ئىشچى-خىزمەتچىلەر ۋاپات بولغاندىن كېيىنمۇ ئۇلارنىڭ ئائىلىسى تۇرمۇش كاپالىتىگە ئېرىشىدۇ، خەلقنىڭ تۇرمۇشىغا كاپالەتلىك قىلىشقا ھۆكۈمەت مەسئۇل بولىدۇ.

دوكتۇر ۋە ھەبەت زۇھەيلى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ئىجتىمائى كاپالەت سۇغۇرتىسى: شۇ دۆلەتتە ياشاۋاتقان كادىر، ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئۈچۈن ھۆكۈمەت ياكى تۇرمۇش ياردەم پۇلى بېرىش ساندۇقى ۋە سۇغۇرتا شېركەتلىرى تۇرمۇش كاپالەت پۇلى بېرىشتىن ئىبارەت بولۇپ، مېنىڭ قارىشىمدا بۇنىڭ ھەممىسى دۇرۇس، چۈنكى دۆلەتنىڭ ئۆز پۇخرالىرى كېسەللىك، ياشانغانلىق سەۋەبىدىن شۇنىڭدەك ھۈنەر-كەسىپ قىلىشتىن قېيىنلىق قالىغاندا ئۇلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىش مەجبۇرىيىتى بولىدۇ." ["پىقھىل ئىسلامى ۋە ئۇنىڭ دەلىللىرى" 5-توم 116-بەت].

بەزى ۋاقىتتا ھۆكۈمەتنىڭ ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە ئالغان سۇغۇرتىدىن كۆپ نەرسىلەرنى بېرىشى جازانە بولمايدۇ، ئالدامچىلىقنىڭ قاتارىغىمۇ كىرمەيدۇ، بەلكى ئۇ ھۆكۈمەتنىڭ مەسئۇلىيىتى، ھەقىقەتەن ئىشچى-خىزمەتچىلەر ھۆكۈمەت بىلەن بىرگە مەلۇم مىقداردا ئايلىق ياكى يىللىق پاي قوشتى.

شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "دەم ئىلىشقا چىققاندا بېرىلىدىغان پۇلدا شەك يوق، چۈنكى ئۇ پۇل بىز جازاننىڭ شۈبھىسى بار دەپ قارايدىغان مەلۇم شەخس بىلەن شەخسنىڭ ئارىسىدىكى مۇئامىلە بولماستىن بەلكى ھۆكۈمەت خەزىنىسىدىن بېرىلىدىغان پۇل بولۇپ، شەك-شۈبھىسىز دەم ئىلىشقا چىققۇچى ھۆكۈمەت خەزىنىسىدىن ئېلىشقا ھەقىقەت بولغان پۇلدۇر." ["ئايلىق ئۇچرىشىش" 58-سان 28-بەت].

دوكتۇر ۋە ھەبەت زۇھەيلى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "دۆلەتنىڭ ئىشچىلارنىڭ ئايلىق ئىش ھەققىدىن تۇتۇپ قالىدىغان باج ياكى ئىش ئىگىلىرى ئىجتىمائى سۇغۇرتىنىڭ پايدىسى ئۈچۈن بېرىدىغان ئايلىق تەمىنات ياكى ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ دەم ئىلىشقا چىققاندا ياكى تۇرمۇش قىيىنچىلىقىغا بولغاندا ئومۇمى تۆلەمگە ئېرىشىش ئۈچۈن ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن بېرىدىغان يىللىق مەلۇم نىسبەتتىكى مەبلەغلىرىگە قارالمايدۇ، بۇلارنىڭ ھەممىسىگە جازانە مۇئامىلىسىگە قارىغاندەك قارالمايدۇ، ئەگەر ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئۆزى بەرگەندىن كۆپرەك ھەق ئالغان بولسا ئەمەلىيەتتە ئۇلارغا بېرىلگەن دۆلەت تەرەپتىن قۇرۇلغان ئىجتىمائى سۇغۇرتا شېركىتى ياكى ئۇلار ئورتاق بولغان دەم ئىلىشقا چىققانلارغا تۆلەم بېرىش ساندۇقىدىن ئىئانا ياكى سوۋغا ياكى ياردەم ھېسابىدا بېرىلگەن ھەق ھېسابلىنىدۇ." ["پىقھىل ئىسلامى ۋە ئۇنىڭ دەلىللىرى" 5-توم 116-بەت].

3-ئىجتىمائى سۇغۇرتا: ئۆلىمالار دۇرۇس دەپ قارىغان ھەمكارلىق سۇغۇرتىسىغا ئوخشايدۇ، چۈنكى ئىشچى-خىزمەتچى بىلەن ھۆكۈمەت ئارىسىدىكى ئالاقە بىر-بىرىدىن ھەق ئېلىش ۋە پايدا ئېلىش ئەمەس بەلكى بىر-بىرىگە ياردەم بېرىش ۋە ئىگە بولۇش ئاساسىدا بولىدۇ. ئىجتىمائى سۇغۇرتىدىن بولغان مەقسەت: جەمئىيەت ئۈچۈن ئومۇمى مەنپەئەتنى رويپاچقا چىقىرىشتىن ئىبارەت بولۇپ، بۇ سۇغۇرتا قىلغۇچىنىڭ مەنپەئەتىنىلا ئاساس قىلىدىغان چەكلەنگەن تىجارى سۇغۇرتاغا تامامەن ئوخشمايدۇ.

دوكتۇر يۈسۈپ شۈبەيلى مۇنداق دەيدۇ: "ئىجتىمائى سۇغۇرتا: ئەمەلىيەتتە ھەمكارلىق سۇغۇرتىسىدۇر، چۈنكى ئۇنىڭدىن پايدا ئېلىش مەقسەت قىلىنمايدۇ، بۇنى دۆلەت ياكى دۆلەت ئىگىدارچىلىقىدا قۇرۇلغان ئومۇمى شىركەت باشقۇرىدۇ، بۇنىڭدىن بولغان مەقسەت ئىشچى-خىزمەتچىلەر خىزمەت قىلالمايدىغان مەلۇم ياشقا يەتكەندە، ئۇلارغا ياردەم بېرىش بولۇپ، بۇ ھەقىقەتتە ئىگە بولۇش ۋە ھەمكارلىق سۇغۇرتىسىدۇر. بۇ ھەرگىزمۇ تىجارى سۇغۇرتا ئەمەس". ["ھازىرقى دەۋر پاي چېكى ۋە مالىيە مۇئامىلات" ناملىق ئەسەر 6-توم 12-بەت].

4-يۇقىرىدا بايان قىلىنغان قاراشلار ھازىرقى دەۋرىدىكى كۆپچىلىك ئۆلىمالارنىڭ قارىشى بولۇپ، بۇ قاراشقا ئاز بىر قىسىم ئۆلىمالار قىتىلمىغان، ھەتتا بۇ مەسىلە توغرىسىدا ئۇستاز مۇھەممەد سىددىق ئەددەرر دېگەن كىشى: "مەن يۇقىرىدا بايان قىلىنغان قاراشلار بويىچە سالامەتلىك كاپالىتى ۋە ئىجتىمائى كاپالەتنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكى توغرىسىدا ئۆلىمالارنىڭ ئارىسىدا ئىختىلاپ بارلىقىنى بىلمەيمەن. ئىجتىمائى كاپالەت سالامەتلىك كاپالىتىگە تايىنىدۇ. بەزى ئىسلام پىقھى ئاكادېمىيىلىرى تەرىپىدىن بۇنىڭ دۇرۇسلىقى ۋە بۇنى ئومۇملاشتۇرۇشقا چاقىرىش توغرىسىدا قارارلار چىقىرىلدى، دەيدۇ." ["ئىسلام پىقھى ئاكادېمىيىسى ژورنىلى 13-سان 1378-بەتتىن ئېلىندى].

"ئىسلام تەتقىقات ئاكادېمىيىسى" نىڭ ھىجرىيە 1385-يىلى مۇھەررەم ئېيىدا مىلادىيە 1965-يىلى قاھىرەدە ئۆتكۈزۈلگەن ئىككىنچى قېتىملىق قۇرۇلتايدا مۇنداق قارار قىلىنغان: "ھۆكۈمەتنىڭ مائاش تۈزۈمى ۋە شۇنىڭغا ئوخشايدىغان بەزى دۆلەتلەردىكى ئىجتىمائى كاپالەت تۈزۈمى، يەنە بەزى دۆلەتلەردىكى ئىجتىمائى سۇغۇرتا تۈزۈمى قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسى دۇرۇس بولغان ئىشلاردۇر". ئۇستاز جىزانىنىڭ ["يېڭى پىقھى مەسىلىلەر" ناملىق ئەسەرى 3-توم 266-بەتكە قارالسۇن].

"ئىسلام پىقھى ئاكادېمىيىسىنىڭ" قارارىدا: بۇ يۇقىرى دەرىجىلىك ئۆلىمالار قارارىنىڭ تېكىستى: دەم ئېلىشقا چىققاندا بېرىلىدىغان مائاش، ھاكىمىيەت باشقۇرغۇچىلارنىڭ ئۆز خەلقىگە مەسئۇل بولۇش ئېتىبارى بىلەن مەسئۇللارنىڭ ئادا قىلىشقا تىگىشلىك مەجبۇرىيىتى، ئۇلار خىزمەتچىلەرنىڭ خەلق ئۈچۈن قىلغان خىزمەتلىرىگە ئاساسەن مائاش بېرىشكە كۆڭۈل بۆلىدۇ، بۇنىڭ ئۈچۈن خىزمەتچىلەرگە يېقىن بولغان كىشىلەرنىڭ مەنپەئەتىگە رەئىيە قىلغان ئاساستا بەلگىلىمە بېكىتىدۇ، ئۇلارنىڭ قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىدۇ.

دەم ئېلىشقا چىقىش تۈزۈمى دۆلەت بىلەن خىزمەتچى ئارىسىدىكى مالىيە تۆلەم بېرىشنىڭ قاتارىدىن ئەمەس، شۇنىڭ ئۈچۈن بۇنىڭ بىلەن سۇغۇرتانىڭ ئارىسىدا ئوخشاشلىق يوق، سۇغۇرتا دېگەن تىجارەت شەكلىدىكى مالىيە تۆلەم كېلىشىمىدىن ئىبارەت بولۇپ، بۇنىڭدا سۇغۇرتا شىركەتلىرى پايدا ئېلىشنىلا مەقسەت قىلىدۇ، بۇنىڭدىن باشقا شەرىئەتتە توغرا بولمىغان يوللار بىلەن ئىش قىلىدۇ، دەم ئېلىشقا چىققاندا بېرىلىدىغان پېنسىيە پۇلى دېگەن، ھۆكۈمەت ئۆز خەلقىگە مەسئۇل بولۇپ، ئۇلارنىڭ ياش ۋاقتىدا خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلغانلىقى ئۈچۈن ئۇلارغا ياردەم بېرىش ۋە ئۇلارنىڭ ياخشىلىقىنى مۇكاپاتلاشتىن ئىبارەتتۇر. چۈنكى ئۇلار ئۆزىنىڭ ياشلىقى، ساقلىقى، جىسمى، پىكىرى ۋە پۈتۈن ھاياتىنى مىللەتنىڭ گۈللىنىش يولىغا سەرپ قىلغانلىقى ئۈچۈن دەم

ئىلىشقا چىققاندا ھۆكۈمەت تەرىپىدىن بېرىلىدىغان ئىقتىسادى ياردەمدىن ئىبارەت. "ئىسلام پىقھى ئاكادېمىيىسى قارارى" 39-بەت. "يۇقىرى دەرىجىلىك ئۆلىمالار ھەيئىتى تەتقىقاتى" 4-توم 313-بەت].

خۇلاسە: دۆلەت ئىگە بولۇپ باشقۇرىدىغان ئىجتىمائىي سۇغۇرتا دۇرۇس بولغان سۇغۇرتا بولۇپ، ئاساسەن ھەمكارلىق سۇغۇرتىسىغا ئوخشاپ كېتىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن ئىختىيارى بولسۇن ياكى مەجبۇرى بولسۇن بۇ سۇغۇرتىغا قاتناشسا ۋە بۇنىڭدىن مەنپەئەتلەنسە ھېچ گۇناھ بولمايدۇ.

بۇ مەسىلە توغرىسىدا يەنىمۇ زىيادە مەلۇمات ھاسىل قىلىش ئۈچۈن: دوكتور ئەھمەد ئىبنى ھەمەد ئەلۋەنىنىڭ "ئەلئەھكام ئەتتەبئىيە لىئوقۇد ئەتتەئىمىن" ناملىق ئەسىرى، دوكتور ئەلى مۇھىيىدىن ئەلقۇرە داغىنىڭ "ئەتتەئىمىن ئەتتەكاپۇلىل ئىسلامى" ناملىق ئەسىرى، دوكتور سالىھ ئەلى ۋە دوكتور سەمىيە ئەلھەسەنىنىڭ: "مەئالىم ئەتتەئىمىن ئەلئىسلامى" ناملىق ئەسەرلىرىگە مۇراجىئەت قىلىنسۇن.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.